

***Archivaria : The Journal of the Association of
Canadian Archivists, 79-80(2015)***

Proletni, 79. broj kanadskog arhivističkog časopisa *Archivaria* sadržava šest članaka, pet prikaza knjiga, jedan prikaz izložbe te jednu osmrtnicu.

U zajedničkom članku *Deseronto Dreams: Archives, Social Networking Services, and Place* (Snovi Deserontoa: arhiv, društvene mreže i mjesto) Greg Bak i Amanda Hill objašnjavaju kako je arhiv u gradiću Deseronto, u pokrajini Ontario, iskoristio prednosti društvenih mreža i omogućio veću dostupnost svojeg arhivskoga gradiva široj

javnosti. Budući da djeluje u sklopu gradske knjižnice, a arhivska čitaonica otvorena je samo jedan dan u tjednu, objavljivanjem digitaliziranog arhivskog gradiva i novinskih materijala vezanih uz povijest gradića na društvenim mrežama, arhiv je stekao veliki broj korisnika ne samo među sadašnjim i bivšim žiteljima Deserontoa, nego i drugim zainteresiranim pojedincima. Autori u članku donose pregled mrežnih aktivnosti, odnosno servisa koje arhiv koristi i ostvarenih rezultata, od osiguravanja (dodatnih) financijskih sredstava za rad do važnosti za lokalnu zajednicu i njezin identitet.

Drugi članak, *Artists in the Archive: An Exploratory Study of the Artist-in-Residence Program at the City of Portland Archives & Records Center* (Umjetnici u arhivu: istraživačka studija rezidencijalnog programa u Portlandskom gradskom arhivu) Kathy Carbone, prati iskustva i aktivnosti arhivista, umjetnika i menadžera za umjetničku djelatnost, odnosno iskustva umjetnika u arhivu i iskustva arhivista koji surađuju s umjetnicima u arhivu, načine na koje umjetnici konceptualiziraju i (pre)oblikuju arhivske zapise te kretanje arhivskih zapisa u formi umjetničkih djela kroz vrijeme i prostor. Detaljnim opisom zajedničkog rada polaznika rezidencijalnog programa likovnog umjetnika Garricka Imatanija i pjesnikinje Kaie Sand prikazno je kako se značenje zapisa obogaćuje sa svakim novim korištenjem i rekontekstualizacijom.

Jennifer Douglas u članku naslovljenom *The Archiving "I": A Closer Look in the Archives of Writers* (Arhivističko "ja": detaljni prikaz osobnih arhivskih fondova književnika) nadovezuje se na svoj ranije objavljeni rad s Heather MacNeil kako bi detaljnije istražila čimbenike koji oblikuju osobne arhivske fondove književnika i književnica i mogućnosti za identificiranje i upoznavanje autor(ic) a zapisa. Za potrebe članka autorica je istražila arhivske fondove Sylvie Plath, Marian Engels, Alice Munro, L. M. Montgomery, Dorothy Livesay, Douglasa Couplanda, Margaret Atwood i Margaret Laurence te se osvrnula na prakse arhivističkog "ja" koje oblikuje arhivske zapise, od autocenzure i namjernog izostavljanja (osobnih) podataka za koje književnici ili njihovi suradnici i (na)sljednici ne žele da javnost ikad dozna do prikupljanja raznih materijala kojima je teško utvrditi porijeklo i, naposljetku, samu vrijednost.

Četvrti članak, *Donors and Donor Agency: Implications for Private Archives Theory and Practice* (Darovatelji i darovateljski agensi: značenja za teoriju i praksu privatnih arhiva) autora Roba Fishera bavi se ulogom i utjecajem darovatelja arhivskoga gradiva kroz koncept agensa. Fisher darovatelja definira kao pojedinca, obitelj ili organizaciju koja zakonito pregovara i prenosi svoje vlasništvo nad arhivskim gradivom na arhiv, koji to gradivo preuzima, a agens kao sposobnost darovatelja da nameću i promiču vlastite interese i utječu na arhivsku praksu te analizira odnose stvaratelja, imatelja i darovatelja. Također navodi primjere psiholoških i ostalih čimbenika koji motiviraju (potencijalne) darovatelje da stupe u kontakt s arhivima te strategije koje primjenjuju (privatni i javni) arhivi pri preuzimanju arhivskoga gradiva.

Raymond O. Frogner u članku naslovljenom *"Lord, Save Us from the Et Cetera of the Notary": Archival Appraisal, Local Custom, and Colonial Law* ("Gospode, spasi nas javnobilježničkog et cetera: Arhivsko vrednovanje, lokalni običaji i kolonijalno pravo)

piše o zakonodavnim i arhivističkim izazovima vrednovanja, očuvanja i pozivanja na nepisane lokalne običaje. Osvrnuvši se na dva povijesna trenutka, kodifikaciju francuskoga kasnog srednjovjekovnog nepisanog, lokalnog običajnog prava i postkolonijalni period jurisprudencije kanadskih Aboridžina, autor prikazuje kako suvremeni arhivski modeli vrednovanja zapisa daju prednost tekstualnim zapisima te zaključuje da i zakonodavstvo i arhivistika zahtijevaju interpretacijski model za predstavljanje netekstualnih dokaza, odnosno kulture i tradicije specifične lokalne zajednice.

U posljednjem članku u ovom broju, *The Pillow Book of Chris Marker: The Arrangement and Description of Personal Archives* (Zapisci pod uzglavljem Chrisa Markera: Sređivanje i opis osobnog arhivskog fonda), Martin Skrypnik promišlja načine sređivanja osobnog arhivskog fonda (s posebnim naglaskom na digitalne zapise) francuskog multimedijalnog umjetnika Chrisa Markera, odnosno veza između umjetnikova opusa i osobnih zapisa, napose njegova filma *Bez sunca* (*Sans soleil*, 1983.) i djela *Zapisci pod uzglavljem* (*The Pillow Book*) japanske književnice Sei Shonagon.

U rubrici *Prikazi knjiga* Geoffrey Yeo prikazao je naslov autorice Sarah Dry *The Newton Papers: The Strange and True Odyssey of Isaac Newton's Manuscripts*, a Laura Millar *The Allure of the Archives* autorice Arlette Farge. Jordan Bass osvrnuo se na zbirku eseja *Personal Archiving: Preserving Our Digital Heritage* koju je uredio Donald T. Hawkins, a Terry Eastwood na zbirku eseja Michaela Piggotta *Archives and Societal Provenance: Australian Essays*. Heather Home recenzirala je knjigu Kirsten Weld *Paper Cadavers: The Archives of Dictatorship in Guatemala*.

Rubrika *Prikazi izložbi* u ovom izdanju prenosi dojmove Chaye Litvack s petodnevnog performansa Ame Henderson pod nazivom *rehearsal/performance* održanog u različitim prostorima Umjetničke galerije u Torontu.

Na kraju broja Tom Nesmith oprostio se i odao počast arhivističkomu stručnjaku i teoretičaru Terryju Cooku (1947. – 2014).

Jesenskim 80. izdanjem *Archivaria* je proslavila četrdesetu obljetnicu svojeg izlaženja. U tom je posebnom, jubilarnom broju objavljeno pet članaka, prikazane su četiri knjige, objavljena je jedna osmrtnica te dobitnici nagrada za doprinos časopisu u 2015. godini.

U prvom članku, *Explaining Ourselves: 40 Years of Archivaria* (Tumačenje samih sebe: četrdeset godina *Archivarije*) Laura Millar osvrnula se na kratku povijest časopisa, odnosno Društva kanadskih arhivista, i članke objavljene tijekom četrdeset godina izlaženja te pokušala objasniti kako su (kanadski) arhivisti spoznavali i tumačili sebe i struku kroz to vrijeme. Autorica se usredotočila na četiri prevalentne međusobno povezane teme: obrazovanje, odnosno potrebu za formalnim obrazovanjem i/ili praksom arhivista, prirodu i bit arhivske struke, odnosno znanja i vještine koje bi "pravi" arhivist trebao posjedovati, odnos arhivske teorije i prakse te, naposljetku, povijest (arhivskih) zapisa, arhiva i arhivistike. S obzirom na to da su teme i pitanja kojima se *Archivaria* bavila od svojeg početka aktualne i danas, Laura Millar zaključno

poziva na buduće analize, rasprave i doprinose s posebnim naglaskom na mogućnosti digitalnog mrežnog okruženja.

Radicalizing the Politics of the Archive: An Ethnographic Reading of an Activist Archive (Radikalizacija arhivske politike: etnografsko čitanje aktivističkog arhiva) autorice Susan Pell proučava arhivske prakse aktivista i aktivističkih pokreta. Pokušavajući odgovoriti na pitanja kakve mogućnosti neovisni arhivi pružaju radikalnim skupinama, kako se neovisni arhivi koriste za sučeljavanje i osporavanje dominantnih premisa, kakva znanja proizvode aktivističke arhivske prakse te razlikuje li se arhivska politika marginaliziranih skupina od onih privilegiranih skupina društva, Susan Pell objašnjava kako neovisni aktivistički arhivi reafirmiraju arhiv kao središte znanja i političke moći te istovremeno ruše ulogu arhiva kao sredstva kontrole i dominacije.

Treći članak *Aging, Activism, and the Archive: Feminist Perspectives for the 21st Century* (Starenje, aktivizam i arhiv: feminističke perspektive za 21. stoljeće) May Chazan, Melisse Baldwin i Laure Madokoro istražuje ostvarenje zajedničke, od zajednice potaknute, inicijative za stvaranjem arhivskog fonda Grandmothers Advocacy Network, kanadske organizacije koja okuplja žene starije dobi i volontere, a bavi se promicanjem znanja i podizanjem svijesti o potrebama za lijekovima, obrazovanjem i sprečavanjem nasilja nad ženama i djevojčicama u Subsaharskoj Africi, i načina na koji je afirmirao žene starije dobi te pokazao njihove mogućnosti doprinosa, uključenosti i aktivističkog/arhivističkog djelovanja.

Lisa P. Nathan, Elizabeth Shaffer i Maggie Castor u sljedećem članku, *Stewarding Collections of Trauma: Plurality, Responsibility, and Questions of Action* (Upravljanje zbirakama trauma: pluralnost, odgovornost i djelovanje), usredotočile su se na etičnost i odgovornost arhivista koji upravljaju zbirakama arhivskoga gradiva koje dokumentiraju ljudsku patnju i stradavanje. Navodeći primjere dviju različitih zbirki svjedočanstava preživjelih žrtava holokausta i istražujući upravljanje dokumentacijom organizacije koja se bavi utvrđivanjem istina o događajima u indijanskim rezidencijalnim školama, autorice raspravljaju o vjerodostojnosti, autentičnosti i pouzdanosti te (arhivističkom) pluralizmu i konfliktu kao okidaču za promjenu i ostvarenje prava.

Toward the Archival Stage in the History of Knowledge (Dostizanje arhivističke razine u povijesti znanja) Toma Nesmitha posljednji je članak u ovom broju, a donosi razmišljanja o slaboj društveno-političkoj ulozi arhivskoga gradiva. Arhivisti ne raspolažu s dovoljno autoriteta i sredstava za rad jer građani nisu upoznati s mogućnostima i koristima koje im arhivsko gradivo nudi, odnosno društvo nedovoljno inzistira na povećanju dostupnosti arhivskoga gradiva, tvrdi Nesmith i dodaje da, iako se arhivsko gradivo čuva i skuplja od pamtivijeka, njegov je utjecaj na razvoj ljudskog znanja, u usporedbi s drugim izvorima, donedavno bio vrlo malen. Budući da danas znanost, umjetnost, mediji, obrazovanje, ljudska prava i mnoge druge discipline, pa i svakodnevne životne aktivnosti, posežu za arhivskim gradivom i temelje svoja istraživanja i znanja na njemu, autor smatra da smo dosegli arhivističku razinu u povijesti

znanja, no također upozorava da se prepreke u svladavanju te razine, primjerice nemogućnost upravljanja digitalnim zapisima, tek nalaze pred nama.

U rubrici *Prikazi knjiga* Terry Baxter prikazao je zbirku eseja *Through the Archival Looking Glass: A Reader on Diversity and Inclusion* koju su uredile Mary A. Caldera i Kathryn M. Neal, Donald C. Force prikazao je priručnik *Digital Preservation For Libraries, Archives, & Museums* koji potpisuju Edward M. Corrado i Heather Lea Moulaison, David Rajotte osvrnuo se na knjigu *L'homme Imbibé: De L'oral Au Numérique: Un Enjeu Pour L'avenir Des Cultures?* Daniela J. Carona, a Elizabeth Shepherd prikazala je *Conceptualizing 21st-Century Archives* autorice Anne J. Gilliland.

Marion Beyea prigodnim se nekrologom oprostila od kolege Alexa Roberta Rossa, (1946. – 2015).

Na kraju broja objavljeni su dobitnici godišnjih nagrada Udruženja kanadskih arhivista za 2015. godinu. Lauri Millar dodijeljena je nagrada W. Kaye za najbolji članak općenito, Fiorella Foscarini dobitnica je nagrade Hugh A. Taylor za promicanje novih i svježih ideja te pomicanje granica arhivske teorije, a nagrada Gordon Dodds za najbolji studentski pismeni rad pripala je Grantu Hurleyu.

Marija Marošević